

WYMAGANIA EDUKACYJNE
Rok szkolny 2026/2027

Przedmiot: język polski

Poziom/klasa: V

Imię i nazwisko nauczyciela: Ramona Jędrzejczak, Karolina Borowiak, Zbigniew Głos

I. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

OCENA ŚRÓDROCZNA/ROCZNA	WYMAGANIA EDUKACYJNE
2 – dopuszczający zapamiętywanie	• Wymieniam najważniejsze informacje z wysłuchanego lub przeczytanego tekstu (zwłaszcza z warstwy dosłownej). • Wskazuję uczestników komunikacji (nadawcę, odbiorcę) oraz ich proste intencje (np. pytanie, prośbę). • Rozpoznaję formy oraz budowę wypowiedzi (życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie). • Wskazuję z pomocą nauczyciela środki stylistyczne (apostrofe, powtórzenia, zdrobnienia, obrazy poetyckie, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy). • Wymieniam podstawowe pojęcia literackie oraz elementy dzieła (autor, adresat, bohater, wers, zwrotka, rym, refren, rytm, punkt kulminacyjny, morał, akcja, wątek, fabuła). • Identyfikuję na znanych z lekcji tekstach gatunki i rodzaje literackie (mit, bajkę, przypowieść, nowelę, utwory użytkowe i literackie, wiersz i prozę). • Definiuję i wymieniam alfabet, głoski i litery. • Wskazuję z pomocą nauczyciela głoski twarde/miękkie, dźwięczne/bezdźwięczne, ustne/nosowe. • Rozpoznaję zdrobnienia oraz wskazuję pary wyrazów bliskoznacznych.

	• Rozpoznaję i wskazuję rodzaje wypowiedzi oraz budowę zdania (oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, zdania pojedyncze, złożone, równoważniki zdań, podmiot, orzeczenie i określenia). • Rozróżniam odmienne i nieodmienne części mowy, w tym formy czasownika (czasy, tryby, bezokoliczniki, formy na <i>-no</i>, <i>-to</i>). • Wskazuję temat i końcówkę w wyrazach. • Znajduję najważniejsze informacje w instrukcji, tabeli, notatce i schemacie. • Wymieniam, jakiego typu informacje znajdują się w słowniku ortograficznym, słowniku wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny. • Przedstawiam zasady dotyczące układu graficznego listu oficjalnego, wywiadu, ogłoszenia, zaproszenia, instrukcji, przepisu, dziennika, pamiętnika, notatki, streszczenia. • Wymieniam podstawowe zasady pisowni wielką literą, pisowni ó–u, rz–ż, ch–h oraz „nie” z różnymi częściami mowy. • Rozpoznaję nazwy własne i pospolite. • Dzielę wyrazy na sylaby i je przenoszę.
3 – dostateczny zrozumienie	• Wymieniam cechy poezji, epiki oraz gatunków literackich: hymnu, bajki, mitu, opowiadania i powieści. • Charakteryzuję osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), adresata i bohatera utworu. • Opisuję nastrój wiersza oraz wyjaśniam, jakie wartości są ważne dla podmiotu lirycznego lub bohaterów. • Porównuję i odróżniam elementy realistyczne od fantastycznych. • Określam czas i miejsce akcji, porównuję fabułę z akcją oraz opisuję wątki poboczne i rodzaje bohaterów. • Opisuję elementy składające się na spektakl teatralny (reżyseria, rekwizyty, itp.). • Wyjaśniam, co to jest samogłoska oraz opisuję funkcję samogłoski „i” w wyrazie. • Objaśniam, czym jest związek frazeologiczny, synonim i antonim. • Porównuję oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny. • Wymieniam części mowy odmienne i nieodmienne, opisuję przypadki (nazywam je i podaję pytania) oraz wyjaśniam tryby i czasy czasownika. • Porównuję zdanie z równoważnikiem zdania, zdanie pojedyncze ze złożonym oraz opisuję grupę podmiotu i grupę orzeczenia. • Wymieniam pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika. • Przedstawiam zasady użycia przecinka (przed spójnikami, do rozdzielenia tych samych części mowy) oraz opisuję zasady stosowania cudzośćłowu i zapisu dialogu. • Wyjaśniam, co to jest akapit i argument oraz opisuję, jak jest zbudowany argument. • Porównuję i wyjaśniam różnicę między planem ramowym a szczegółowym. • Porównuję i opisuję współczesne formy komunikatów (e-mail, SMS).
4 – dobry zastosowanie	• Stosuję odpowiednią dykcję, tempo oraz modulację głosu podczas czytania wiersza. • Wykorzystuję pojęcia z zakresu teorii literatury (budowa wiersza, środki stylistyczne, sens dosłowny i przenośny, fakty i opinie) do analizy utworu oraz określania jego tematu. • Korzystam ze znajomości cech gatunkowych i rodzajowych (epiki, mitu, opowiadania, powieści, hymnu, bajki) oraz elementów świata przedstawionego (wydarzeń, bohaterów głównych/drugoplanowych, narracji) do omawiania tekstów. • Porównuję tekst literacki z jego adaptacją oraz wykorzystuję wiedzę o teatrze, filmie i muzyce do odbioru tekstów kultury.

	- Wykorzystuję bogate słownictwo (związki frazeologiczne, synonimy, antonimy) oraz odpowiednią odmianę polszczyzny (oficjalną, nieoficjalną) w zależności od sytuacji. - Posługuję się poprawną formą gramatyczną (odmiana i formy czasownika, stopniowanie regularne, formy odmiennych części mowy). - Stosuję zasady składniowe (wyodrębnianie zdań składowych, szyk wyrazów, części zdania, związki zgody) oraz zasady ortograficzne (ó, u, rz, ż, h, ch, wielka/mała litera, pisownia „nie” oraz „-by”) i interpunkcyjne (interpunkcja zdań złożonych, dialog, cudzysłów). - Wykorzystuję zasady kompozycji i akapity do tworzenia opisów, listu prywatnego oraz opowiadań odtwórczych i twórczych. - Posługuję się współczesnymi formami komunikacji (SMS, e-mail).
5 – bardzo dobry analiza	- Interpretuję głosowo czytany lub wygłaszany z pamięci wiersz, stosując odpowiednią intonację, tempo i modulację głosu. - Rozszyfrowuję przesłanie utworu, znaczenie przenośne oraz uzasadniam własne rozumienie tekstu, popierając je cytataми. - Badam elementy świata przedstawionego (akcję, wątki, punkt kulminacyjny, relacje między bohaterami) i wyciągam z nich wnioski. - Analizuję fragment tekstu pod kątem rodzaju zastosowanej narracji. - Analizuję formy gramatyczne części mowy (określam przypadek rzeczownika, stosuję nieregularne stopniowanie, przekształcam tryby zdań oraz formy czasownika). - Stosuję w praktyce pisownię przymków prostych i złożonych oraz wyrażen przyimkowych. - Interpretuję strukturę zdania, sporządzając wykres zdania pojedynczego. - Uzasadniam różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego. - Stosuję w praktyce trudne zasady ortograficzne (pisownia wyrazów z ó, rz, ż, h niewymiennym, wyjątki po spółgłoskach, końcówki -ji, -ii, -i). - Uzasadniam układ wypowiedzi, stosuję dwukropek przed wyliczeniem, cudzysłów oraz sprawnie wprowadzam dialogi. - Używam argumentów w swoich wypowiedziach pisemnych. - Posługuje się bogatym słownictwem i poprawną kompozycją w opisie, liście, opowiadaniu, zaproszeniu i ogłoszeniu oraz życzeniach.
6 – celujący tworzenie i ewaluacja	- Tworzę własne przykłady środków poetyckich (epitetów, porównań, metafor, ożywień, uosobień, wyrazów dźwiękonaśladowczych). - Projektuję i tworzę własne formy prezentacji informacji o wierszu lub utworze literackim (w tym z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych). - Wykonuję przekład intersemiotyczny (np. tworzę i opowiadam historię na podstawie obrazu lub spektaklu). - Oceniam zachowanie bohaterów literackich, ich decyzje oraz postawy, odnosząc je do uniwersalnych wartości. - Porównuję narratorów i typy narracji w różnych utworach literackich i formułuję wnioski z tych zestawień. - Oceniam rolę i funkcję poszczególnych elementów budowy utworu (tytułu, punktu kulminacyjnego, puenty). - Projektuję i tworzę teksty z celowym wykorzystaniem bogatego słownictwa, synonimów, antonimów oraz związków frazeologicznych. - Oceniam poprawność językową, stylistyczną i składniową wypowiedzi własnych oraz cudzych. - Tworzę wypowiedzi o skomplikowanej strukturze składniowej, przekształcając swobodnie zdania złożone na pojedyncze i odwrotnie. - Dokonuję rozbioru logicznego i gramatycznego zdań. - Projektuję i tworzę funkcjonalne, czytelne i nowatorskie notatki (w tym notatki interaktywne i mapy myśli). - Tworzę dojrzałe, wyróżniające się bogatym stylem i kompozycją wypowiedzi pisemne (opowiadania twórcze i odtwórcze, opisy, listy oficjalne i nieoficjalne, zaproszenia).

	• Oceniam i sprawnie wykorzystuję zasady etykiety językowej w różnorodnych formach komunikacji.• Piszę poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym, a w sprawach spornych samodzielnie i sprawnie korzystam ze słowników.

II. Interpretacja poziomów ocen:

- **Ocena 2 – dopuszczający:** Uczeń odtwarza podstawowe fakty, pojęcia, definicje, terminy (wymienia, wskazuje, rozpoznaje)
- **Ocena 3 – dostateczny:** Uczeń rozumie i wyjaśnia sens informacji (opisuje, streszcza, porównuje)
- **Ocena 4 – dobry:** Uczeń wykorzystuje wiedzę w typowych sytuacjach, rozwiązuje standardowe zadania
- **Ocena 5 – bardzo dobry:** Uczeń analizuje związki (porównuje, argumentuje i uzasadnia) oraz ocenia rozwiązania i wyciąga wnioski
- **Ocena 6 – celujący:** Uczeń samodzielnie tworzy nowe rozwiązania, formułuje wnioski i rozwiązuje nietypowe zadania

III. Uwagi:

- Każdy wyższy poziom obejmuje wymagania z niższych poziomów
- Dokument stanowi podstawę do oceniania klasyfikacyjnego